

Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov I.

OBSAH

1. Osobné, rodinné a spoločenské potreby
2. Finančné rozhodnutia a ich dôsledky
3. Spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe
4. Otázky a úlohy

1. osobné, rodinné a spoločenské potreby

- Potreby: **a) osobné** – oblečenie, strava, vreckové...
 - b) rodinné** – bývanie, strava, štúdium detí, oblečenie, pohonné hmoty, úvery, účty,...
 - c) spoločenské** – kultúra, zábava,...
- **Kedy sporiť a kedy si požičiavať?**
- **Peniaze** sú prostriedkom na zabezpečenie životných potrieb
- **Rodinný rozpočet** je súhrn príjmov a výdavkov domácnosti
- **Príjmy domácnosti** – dieťa – vreckové (dary od rodinných príslušníkov)
 - teenager – vreckové a príjem z brigády
 - pracujúci – príjem z práce, rodinné prídavky na nezaopatrené dieťa, rodičovský príspevok pre rodia na rodičovskej dovolenke
 - dôchodcovia – dôchodok

1. osobné, rodinné a spoločenské potreby

- **Výdavky** – deti – žiadne výdavky na živobytie
teenager - žiadne výdavky na živobytie
pracujúci- účty na platenie (financovanie bývania, stravy, štúdia detí, zábavy, kultúry, oblečenia, splátok úverov, telefónnych účtov, pohonných hmôt,...)
dôchodcovia – bývanie strava, oblečenie, lieky, zdravotná starostlivosť, ...
 - Ak je príjem vyšší ako výdavky, výsledkom je prebytkový rozpočet – **tvoríme úspory**
 - Ak je príjem nižší ako výdavky, výsledkom je deficitný rozpočet – **zadlžujeme sa**
- Je všetko, za čo vydávame svoje peniaze, naozaj pre nás dôležité?
Ako zvýšiť príjem a upraviť výdavky?**
- V žiadnom prípade nedostatok peňazí v rozpočte neriešime úverom !!!!!!!!!!!!!**

2. finančné rozhodnutia a ich dôsledky

- zoradiť osobné finančné ciele (krátko, stredne a dlhodobé)
- základné typy bankových produktov:

1. Platobné karty
2. Vklady a sporenie
3. Úvery

1. Platobné karty

a) DEBETNÉ - slúžia na výber peňazí, ktoré máme na bežnom účte. Pri platbe debetnou kartou v obchode alebo pri výbere z bankomatu používa klient banky PIN kód a výber je obmedzený denným limitom

b) KREDITNÉ – sú **úverové** karty k úverovému účtu, na ktorom máme schválený úverový limit, platbami čerpáme úver (musíme splácať dlžnú sumu a úroky). Platíme za tovar a služby, použitie bankomatu je obmedzené a spoplatnené. Sem patria aj **CHARGE karty** – dlžnú sumu je potrebné vrátiť po čerpaní nasledujúci mesiac v plnej výške

Platobné karty podľa použitia:

a) elektronické – zosnímanie čipu, vždy sa udáva PIN kód (bezkontaktnéj platobnej karty do 20€)

b) embosované – dajú sa použiť v platobných zariadeniach, nie je potrebný PIN kód, postačuje podpis a overenie totožnosti

c) EURO26 – karta pre mladých do 26 rokov (zľavy na cestovné, múzeá,...)

2. Vklady a sporenie

- predstavujú zdroj finančnej hotovosti v prípade núdze na plnenie krátkodobých cieľov a potrieb ľudí.
 - a) bežný účet** - pomáha spravovať a riadiť osobné financie a rodinný rozpočet
 - maloleté osoby do 14 rokov – účty na sporenie, jednorazové vklady
 - študentské účty od 15 – 26(28) rokov – bez poplatkov, každoročne potvrdenie o návšteve školy
 - účet pre seniorov (starobné, vdovské, invalidné, sirotské, výsluhové dôchodky)
 - **základné produkty nadviazané na bežný účet (balík služieb)**: debetná karta, trvalé príkazy a inkasá, elektronické bankovníctvo, sporiace produkty, výpis z účtu, prenos účtu (do inej banky)
 - **ďalšie produkty k bežnému účtu**: povolené prečerpanie, cestovné poistenie, životné poistenie, účty pre rodinných príslušníkov, úverové(kreditné) karty
 - b) sporiaci účet** - sporenie na vkladných knižkách,
 - sporenie na sporiacich účtoch,
 - sporenie na termínovaných vkladoch,
 - sporenie formou stavebného sporenia

3. Úvery

- finančné prostriedky poskytnuté jednou osobou (**veriteľom**) druhej osobe (**dlžníkovi**)
- dlžník sa zaväzuje v dohodnutej dobe prijaté prostriedky veriteľovi vrátiť a zaplatiť aj úroky
- splátka úveru sa skladá z istiny a úroku

Rozdelenie úverov:

- a) Povolené prečerpanie** - je úverový produkt banky k bežnému účtu (klient môže ísť do „mínusu“)
- je predschrvalený úver v závislosti na výške príjmu poukazovaného na účet
 - musí byť medzi klientom a bankou uvedené a dohodnuté v zmluve
- b) Kreditná karta** (definícia vid'. vyššie)
- c) Spotrebiteľský úver** - je každý úver, poskytnutý na viac ako 3 mesiace (od 200 do 20000€), ktorého účelom nie je zabezpečenie bývania a je splácaný viac ako 4 splátkami
- sú spotrebiteľské úvery od bánk, kreditné karty, lízing, úvery a pôžičky splátkových spoločností

3. Úvery

- d) Hypotekárny úver** - úver s lehotou splatnosti najmenej 4 roky a najviac 30 rokov
- je zabezpečený **záložným právom k tuzemskej nehnuteľnosti**, môže byť poskytnutý (maximálne do výšky 70 % hodnoty založenej nehnuteľnosti)
 - klient môže uplatniť nárok na štátnu podporu, ak ju štát poskytuje
- e) Americká hypotéka** - je úverový produkt zabezpečený nehnuteľnosťou, ktorý sa môže použiť na **čokoľvek**
- výhodou oproti spotrebiteľskému úveru je nižšia úroková sadzba
- f) Stavebný úver/mediúver** - je poskytovaný **stavebnými sporiteľňami** na účely zabezpečenia bývania
- samotnému poskytnutiu úveru predchádza fáza sporenia, ktoré je zvýhodnené štátnou prémieou
 - slúži na preklopenie časového obdobia do pridelenia cieľovej sumy, uvedenej v zmluve o stavebnom sporení

Niektoré druhy úverov sú podporované štátom formou štátnej podpory, napr.: štátna podpora hypotekárnych úverov, štátny fond rozvoja bývania.

3. spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe

- **porovnajte ceny tovarov a služieb** (lieky, masér)
- **čo tvorí cenu tovaru v rôznych obchodoch?**
(cena = náklady + zisk + DPH)
- **kedy šoriť a kedy investovať** (uvedte príklady)
- **negatívny vplyv reklamy** (opíšte svoju skúsenosť)
- **výbery hotovosti v banke pri okienku** (odporúčate?)
- **poplatky za vedenie účtu** (poznáte výšku poplatkov/mes)

4. Otázky a úlohy

1. Čo je bezhotovostný platobný styk? Aký poznáte?
2. Čo je SEPA platba?
3. Čo je RPMN?
4. Je údaj o RPMN dôležitejší ako úroková sadzba v % p.a.?
5. Vysvetlite podmienky poskytnutia Hypotéky pre mladých

Ďakujem za pozornosť